

การล้อมปราบ 6 ตุลา 19 ที่ มหาสารคาม - เดอะอีสาน เรคคอร์ด

08/10/2019 [ความคิดเห็น](#) [มาโนช พรหมสิงห์](#)

โดย มาโนช พรหมสิงห์

นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม (ติดกับ
ชุมชนบ้านโนนศรีสวัสดิ์ วิทยาลัยคณาสวัสดิ์ ถนนสาย
มหาสารคาม-ขอนแก่น) ที่ชุมนุมด้านการหลบเข้าประเทศมาบวช
ของจอมพลถนอม กิตติขจร และการฆ่าแขวนคอช่างไฟฟ้า
นครปฐมสองคนที่ออกติดโปสเตอร์ต่อต้านพระถนอม คือ ชุมพร
ทุมไผ่(คน อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี) กับ วิชัย เกษศรีพงษ์
(คน อ.สตึก จ.บุรีรัมย์)

พวกเราถูกอันทพาลกลุ่มพิทักษ์ไทยนับร้อย บุกเข้าทำร้ายด้วย
ท่อนไม้ ท่อนเหล็ก ยิงปืนพกเข้าใส่ ขว้างระเบิด ขณะที่นักศึกษา
ส่วนใหญ่หลบหนีขึ้นหอพักกับบ้านพักอาจารย์บางท่าน

หลายคนหลบหนีไปตามเส้นทางมุ่งสู่อ.กันทรวิชัย สองคนหลบ
ออกไปซ่อนในสวนพฤกษศาสตร์ติดวิทยาลัยคณาสวัสดิ์ หลายคน
เข้าไปร่วมต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.)
และเสียสละชีวิตในป่าระหว่างสงครามประชาชน ผมเองก็รวมอยู่
ในกลุ่มที่หนีหัวซุกหัวซุนไปกับเพื่อนคนหนึ่ง (ปัจจุบันเกษียณอายุ
จากตำแหน่งประธาน กกต.จังหวัด) ถูกปืนจ่อหัวแล้วรอดตายมา
ได้ราวปาฏิหาริย์

แม้จะไม่หลงไหลคลั่งไคล้ในแนวทางสังคมนิยม คอมมิวนิสต์

ตั้งแต่แรก ทว่าเป็นนักศึกษาคณะหนึ่ง ผู้รักการอ่านเป็นชีวิตจิตใจ ทั้งวรรณกรรมเรื่องแต่งทุกแนว บทความทุกศาสตร์ทุกแนว กระทั่ง บังอาจฝันอยากเป็นนักเขียนตั้งแต่ยังเป็นเด็กหัวเกรียนเรียนมัธยม สนใจใฝ่รู้วิถีชาวบ้านในชนบทแบบโลกสวย ก็ถูกผลักไปอยู่ใน กลุ่มฝ่ายซ้าย ตั้งแต่เรียนมหาวิทยาลัยปีแรกในปี 2517

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 จนถึง 6 ตุลา 2519 นับเป็นยุคทองของการจัดพิมพ์ ชื่อหาหนังสือที่หลากหลายที่สุด เพราะเกิดการตื่นตัวของใฝ่รู้การอ่านจากบรรยากาศประชาธิปไตย เกิดกลุ่ม ชมรม สำนักพิมพ์เพื่อพิมพ์หนังสือผุดขึ้นราวกับดอกเห็ด ทั้ง วรรณกรรม แนวคิดการเมือง การศึกษาแบบใหม่ ทฤษฎี วรรณกรรมวิทยาศาสตร์ (science fiction) ทั้งที่มีแนวคิด สังคมนิยม มนุษยนิยมและคลาสสิก

หนังสือวรรณกรรม แนวคิดการเมือง การศึกษาแบบใหม่ ทฤษฎี วรรณกรรม
วิทยาศาสตร์ (science fiction) ทั้งแนวคิดสังคมนิยม มนุษยนิยมและคลาสสิกที่เกิด
ขึ้นหลังเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 จนถึง 6 ตุลา 2519

ผมเก็บตัวเงียบๆ หากวันไหนไม่ได้เรียนวิชาเอกคณิตศาสตร์ก็
หมกตัวอยู่กับหนังสือค้นหา ที่อดข้าวเก็บเงินไปซื้อหรือไปขลุกตัว
ทั้งวันเพื่อรื้อค้นอ่านจากหอสมุดกลาง (หนังสือของผมเมื่อพลิกดู
บัตรยืมมักจะเปื้อนเล่มที่แทบจะไร้คนยืม)

ไม่นานเพื่อนที่อยู่ในพรรค ซึ่งชนะการเลือกตั้งได้เข้าบริหารงานใน
องค์การนักศึกษา ก็มาดึงตัวผมไปทำงานด้วยอย่างเต็มตัวในตอน
ต้นปี 2519 โดยนายกองค์การฯ คือ นักศึกษาคนเชียงราย ชื่อ

บดิทร์ จันวัน (ขจิต ชัยนิคม ส.ส.พรรคเพื่อไทย อุดรธานี ตอนนั้น
เป็นรุ่นพี่ที่ทำงานในสภานักศึกษา)

ตั้งแต่ กวนแปงเปี้ยก สกรีนโปสเตอร์ ตระเวนติดโปสเตอร์ตาม
ถนน ประสานงานกับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
(ศนท.) ในกรุงเทพฯ ลงพื้นที่ในหมู่บ้านที่มีข้อขัดแย้งกับอำนาจรัฐ
รวมถึงการเข้ากลุ่มจัดตั้ง (ตามแนวคิดการเคลื่อนไหวในกลุ่ม
เยาวชนในเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์)

หนังสือที่อ่านกันในกลุ่มจัดตั้งทั่วไปก็จะเป็นสรรนิพนธ์เหมาเจ๋อตง
ทฤษฎีมาร์กซิสต์ โลกทรรศน์-ชีวทรรศน์ เสริมทฤษฎี เป็นต้น ผม
เองตอนนั้นผมยาวรุงรัง (เคยถูกเพื่อนนักศึกษาหญิงจับนั้งเกล้า
ช่วยกันกร้อนผม) แต่งตัวไม่เหมือนคนอื่นไม่กลมกลืนกับมวลชน
(แบบยุวชนเรดการ์ดของจีน) จะถูกเพื่อนในกลุ่มวิพากษ์เสมอว่า
เป็นพวกจิตนิยม ฉกฉวยโอกาสเอียงซ้าย

เพราะอ่านหนังสือวรรณกรรมที่ไม่ใช่แค่สังคมนิยม สังคมนิยม
(socialist realism) ด้วย อ่านกระทั่งเรื่องฝันเฟื่องไม่ติดดินติด
โลกอย่างงาน sci-fi รวมทั้งไม่แค่ฟังวิทยุคลื่นสั้นสถานีของ
สปท.เสียงปักกิ่ง ยังฟังและร้องเพลงฝรั่ง Neil Young, Bob
Dylan, Simon & Garfunkel, Joan Baez, Crosby Stills
Nash & Young เป็นต้น (เพลงพวกจักรวรรดินิยม-ผมฟังตาม
สภาพเด็กจากเมืองอุบลฯ ที่มีทหารจีไอเต็มเมือง กลิ่นสงคราม
เวียดนาม เสียงเครื่องบินไอพ่นดังทั้งวันทั้งคืน บาร์เหล้าหน้าสนาม
บิน เมียเช่า พาร์ทเนอร์ย้อมผมแดง เงินดอลลาร์ใช้ผสมกับเงิน
บาทกับตอนที่เรียนมัธยมนั้นผมเรียนภาษาอังกฤษจากเพลงด้วย)

ไม่ได้ทำงานมวลชน ไม่มีประชุมกลุ่มจัดตั้ง วันหยุดไม่ได้เรียน ผม
ก็จะล้วงหนังสือที่ซื้อหาอ่านเอง ยืมจากหอสมุดกลางจากย่ามา
นั่งนอนอ่านในห้ององค์การนักศึกษา หรือไม่ก็เขียนสมุดบันทึก

ประเภทกลอนเปล่า ไม่ก็สะพานยามหนังสือเดินเตร็ดเตร่มองดู
ความเป็นอยู่ของผู้คนไปตามถนน ทั้งวันหยุดหรือหัวค่ำคนเดียว
ไม่ก็ไปชลุกอยู่ในร้านหนังสือตรงสามแยกเส้นทางไปกาฬสินธุ์

จากบ่ายจนค่ำแล้วก็เดินกลับไปกินข้าวผูกปิ่น โตที่หอพักใน
มหาวิทยาลัย นอนอิจฉาพวกกรุงเทพฯ ที่มีกลุ่มวรรณกรรมอย่าง
กลุ่มพระจันทร์เสี้ยว ชมรมวรรณศิลป์ต่างๆ

อุดมคติ อุดมการณ์ค่อยๆ ก่อสานสร้างตัวผ่านการทำงานคลุกคลี
กับชาวบ้านกับการอ่านหนังสือหลากหลาย ไม่ใช่แค่หนังสือของ
ฝ่ายซ้าย ผมคิดว่า ศาสนา สังคม การเมืองมันอยู่ในวรรณกรรม
เรื่องแต่งทั้งหมด ผมอาจดูแปลกต่าง ดื้อ ไม่ใช่เด็กดีของมิตร
สหายในกลุ่มจัดตั้ง แต่ก็ไม่เคยทำผิดวินัยจนเสียหาย ลึกๆ ผม
กลับพร้อมจะเป็นนักเรียนน้อยของกลุ่ม ของผองเพื่อนนอกกลุ่ม
ของมวลชนชาวนาข้าวไร่และกรรมกรที่ได้พบทุกคน

ทว่าไม่ว่าจะเป็นเด็กดีหรือเด็กดื้อ ต่างก็ต้องหนีตายด้วยกัน
ทั้งหมดทั้งสิ้น ในย่ำค่ำของมหาสารคามวันที่ 6 ตุลาคม 2519
โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่ทำงานในองค์การนักศึกษา
มศว.มหาสารคาม ที่ถูกเสื่อชาวบ้านกับกลุ่มพิทักษ์ไทยใช้รถสิบล้อ
สองคันจอดขวางประตูใหญ่ของมหาวิทยาลัย

พร้อมประกาศผ่านเครื่องกระจายเสียงไล่เรียงรายชื่อกรรมการ
องค์การนักศึกษาทุกคนให้เข้ามาอบตัว แล้วจะถอยการปิดล้อม
กลับและไม่ทำร้ายผู้ใด แต่พวกเราซึ่งเฝ้าฟังวิทยุ ดูทีวีรายงาน
เหตุการณ์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทั้งวัน จึงมีหนทางเดียว
เท่านั้น คือ-หนี (ตอนนั้นยังไม่รู้ว่า ศพที่ถูกแขวนคอ ใช้เก้าอี้เหล็ก
ฟาด คือ นิสิตปีสองคณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ ชื่อ วิชิตชัย อมรกุล คน
อ.เมือง จ.อุบลราชธานี)

กลุ่มหนึ่ง ฝ่าการปิดล้อมของอันธพาลพิทักษ์ไทย ซึ่งมีท่อนไม้

ท่อนเหล็ก ปืนพก ระเบิดขวด ระเบิดพลาสติกกับระเบิดไม่ทราบชนิดข้างหอพักชายเป็นหลุมลึกหนึ่งศอก ส่วนใหญ่หนีขึ้นหอพักปิดประตูทางเข้ากับล็อคห้องหลบกระสุนปืนกับกลุ่มอันธพาลที่บุกปืนขึ้นหอพัก หอพักหญิงไม่ไกลกันนักได้ยินแต่เสียงหวีดร้องอย่างหวาดกลัวจากการปิดล้อม

รุ่งเช้า-ไม่มีคนตาย มีแต่ถูกทุบตีบาดเจ็บ หลายคนหนีเข้าป่าไปตั้งแต่วันนั้น (ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในอีสาน) จำนวนหนึ่ง โดนจับกุมข้อหาภัยสังคม ในอีกหนึ่งเดือนให้หลัง

ตัวผมเอง ปลอดภัยกลับบ้าน หลังจากแบกหนังสือในห้องพักทั้งหมดปีนขึ้นไปซ่อนตรงช่องดาตฟ้าหอพัก แม่ร้องไห้โฮเมื่อเห็นหน้า บอกผมว่า “อย่าหนีไปไหนนะ พ่อของลูกเป็นทหาร คงพอคุ้มกะลาหัวได้หรอก” พลังชี้ให้ดูชี้เก้าอี้ โตจากการเผาหนังสือในห้องที่บ้าน มีบางเล่มที่แม่ไม่เจอ ผมรวบรวมใส่ถุงพลาสติกฝังในสวนหลังบ้าน

ยอมรับว่า ตัวเองซี้ซลาด มีเหตุผลร้อยแปดที่อ้างได้ว่า ทำไมไม่เข้าป่า ผมรู้ซึ่งว่าผมพ่ายแพ้ ยอมรับอย่างไม่พุ่มพายนัก

แม้ในอีกหนึ่งปีถัดมา เมื่อขึ้นเรียนชั้นปีสี่ ผมฝึกสอนในโรงเรียนใกล้บ้านไม่ผ่าน เลยถูกส่งตัวกลับมหาวิทยาลัย ต้องเข้ารายงานตัวกับอธิการบดี ดร.ชาติรี เมืองนาโพธิ์ ก่อนการฝึกสอนเสร็จสิ้น โดยคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลฯ-ชำนาญ พจนา (ข้อหาปลุกระดมนักเรียนให้กระด้างกระเดื่อง ต่อต้านครู โรงเรียน อำนางรัฐ) ยอมรับการฝึกสอนใหม่และทำให้จบการศึกษาเข้าไปเกือบหนึ่งปี แทนที่จะได้ทำงานช่วยพ่อแม่ส่งเสียน้องๆ ที่กำลังเรียนในฐานะพี่คนโต

แม้ประวัติศาสตร์ตรงนี้จะถูกลบหายไปจากประวัติมหาวิทยาลัยในกาลต่อมา หรือเมื่อเปลี่ยนผ่านมาเป็นมหาวิทยาลัยอีกนามหนึ่ง

แต่เหตุการณ์ครั้งนั้นยังฝังลึกในใจเสมอ (แม้ในฝันร้ายยามเป็นไข้
หนักกระทั่งปัจจุบันนี้)

แม้เมื่อลาออกจากราชการ แล้วมาเป็นนักเขียนตามความฝัน
ยาวนานในวัยเยาว์ กระทั่งแก่ตัวผมหงอกขาวเต็มหัวมาเป็น
บรรณาธิการวารสารชายคาเรื่องสั้นในปัจจุบัน ผมก็ยากที่จะลืม
มันไป

ผมไม่เคยอวดอ้างตัวว่า เป็นคนเดือนตุลาฯ จะเล่าให้มิตรสหาย
ใกล้ชิดไม่ก็คนกับครอบครัวและลูกเมียฟังบ้าง เก็บเนื้อเก็บตัว
เงียบๆ มีเพื่อนฝูงไม่เกินจำนวนนิ้วมือสองข้าง เขียนหนังสือ ทำ
หนังสือ ปลุกต้นไม้ทำสวน ทำให้ดีที่สุดตามฝัน ตามหน้าที่พึงมี
ในชีวิตหนึ่งเดียวครั้งเดียวเท่านั้นที่ได้เกิดมาบนแผ่นดินนี้

เพียงแต่ตั้งปณิธานไว้ว่า ผมจะไม่ยอมรับว่า $2+2 = 5$ อย่าง วิน
สตัน สมิธ ตัวละครเอกในนวนิยาย 1984 ของ ยอร์จ ออร์เวลล์
และยอมรับว่า ผมเป็น The Lost/Losers' Generation อย่าง
ที่อาจารย์ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์ กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ-เชิงอรรถ
วัฒนธรรม (สำนักพิมพ์วิภาษา/ตุลาคม 2546)

และยิ่งกว่านั้นผมไม่ใช่คน 14 ตุลาฯ เพราะปีนั้นยังเรียนไม่จบ
ม.ปลาย สำหรับการเป็นคน 6 ตุลาฯ ก็ไม่รู้จะมีคนยกมือรับรอง
เท่าไร เพราะเป็นเด็กดี จิตนิยม ฉกฉวย โอกาสเอียงซ้าย ไม่ใช่
ยุวชนเรดการ์ด ไม่ได้เข้าป่า

เพื่อนผมที่เก็บตัวเงียบๆ อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งยังมีบาดแผลจนกระทั่ง
วันนี้และตายไปแล้ว ยังไม่มีโอกาสเอ่ยปากบอกว่า เขาเป็นคน
แบบไหนเลย ดังนั้นผมจึงขอสรุปว่าผมเป็นเพียงแค่คนนิรนาม
ธรรมดาคนหนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติ ซึ่งโดยส่วนตัว-แท้จริงผมก็
ปรารถนาเพียงแค่นั้น

มาโนช พรหมสิงห์

มาโนช พรหมสิงห์ บรรณาธิการวารสาร ชายคาเรื่องสั้น คอลัมนิสต์ในหมวด "วรรณกรรมอีสาน" ที่จะมาพูดคุยอย่างเป็นกันเองในประเด็น วรรณกรรม สิทธิมนุษยชน เพศสภาพเพศวิถี (LGBTQI) ศิลปะ วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม หรือประเด็นอื่นๆ ที่มีนัยสำคัญต่อ "สังคมอีสาน"